

Vergaderjaar 2011–2012

28 684

Naar een veiliger samenleving

Nr. 354

BRIEF VAN DE MINISTER VAN VEILIGHEID EN JUSTITIE

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 10 mei 2012

Hierbij bied ik u, mede namens de minister van Economische Zaken, Landbouw en Innovatie, de evaluatie aan van de tijdelijke subsidieregeling Veiligheid Kleine Bedrijven (VKB). In deze aanbiedingsbrief vindt u onze reactie op hoofdlijnen van de evaluatie van VKB, die door de DSP-groep is opgesteld.

Achtergrond

Criminaliteit tegen bedrijven veroorzaakt financiële en psychische schade bij ondernemers en hun werknemers. Hoewel de criminaliteit tegen ondernemers de laatste jaren over het algemeen is afgenomen (MCB, 2010¹), is het nog steeds een grote schadepost voor ondernemers. Met het Actieplan Veilig Ondernemen (AVO²) en meer recent het Actieplan Criminaliteit tegen Bedrijven streeft het Kabinet naar een vermindering van criminaliteit tegen ondernemers. Preventie, repressie, samenwerking en sectorgerichte aanpak zijn speerpunten van het Actieplan. De subsidieregeling VKB is onderdeel van het Actieplan Veilig Ondernemen.

Veiligheid kleine bedrijven (VKB)

Uit onderzoek van Deloitte (2007) bleek dat ondernemers met kleine bedrijven vaak geen of minder effectieve maatregelen treffen tegen criminaliteit door gebrek aan tijd en kennis. Dit onderzoek vormde een belangrijke basis voor de oorspronkelijke VKB-regeling. De subsidieregeling VKB kreeg concreet vorm in 2009 na twee amendementen van Ten Hoopen c.s. op de begroting van het toenmalig ministerie van Economische Zaken. In 2010 is op verzoek van uw Kamer de regeling opnieuw gepubliceerd (in gewijzigde vorm) door een derde amendement van Ten Hoopen c.s.

In 2009 was het budget 21 miljoen euro en in 2010 was dit 10 miljoen euro. Voor beide jaren werd het budget door het toenmalig ministerie van Economische Zaken beschikbaar gesteld. Voor de regeling van 2011 is 5

¹ Over de resultaten van de Monitor Criminaliteit Bedrijfsleven 2010 is uw Kamer geïnformeerd door Staatssecretaris Teeven van Veiligheid en Justitie per brief van 22 juni 2011 (Kamerstuk 2011, 28 684, nr. 322).

² Onder andere MKB-Nederland, VNO-NCW, Hoofdbedrijfschap Detailhandel, Koninklijke Horeca Nederland, Platform Detailhandel Nederland, de Gemeenten Rotterdam, Utrecht, Amsterdam, Den Haag, Deventer en Eindhoven, de Politie en de ministeries van Veiligheid en Justitie, Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties en Economische Zaken, Landbouw en Innovatie.

miljoen euro gefinancierd door het ministerie van Economische Zaken, Landbouw en Innovatie en 5 miljoen euro door het ministerie van Veiligheid en Justitie. Om de regeling ook in 2012 te kunnen continueren is dit jaar 9 miljoen euro gepubliceerd met budget van het ministerie van Veiligheid en Justitie. Voor 2013 wordt bezien of de regeling wordt gecontinueerd.

Het doel van de subsidie is om ondernemers te helpen met het nemen van slimme preventie- en beveiligingsmaatregelen tegen criminaliteit. VKB richt zich op het vergroten van de kennis van de ondernemer over de risico's en over effectieve beveiligingsmaatregelen om de risico's voor het bedrijfsleven te beperken. De subsidie is voor bedrijven met maximaal 5 vestigingen met ieder maximaal 10 FTE.

De huidige regeling werkt zo dat ondernemers eerst inzicht krijgen in de risico's en mogelijke beveiligingsmaatregelen van het bedrijf met een beveiligingsscan op maat. Een beveiligingsadviseur bezoekt hiervoor de vestiging van de ondernemer, bespreekt de bevindingen en adviezen en stelt een rapport op. Een financiële prikkel moet de ondernemer vervolgens stimuleren om de geadviseerde maatregelen daadwerkelijk te nemen.

In 2009 konden ondernemers maximaal € 10 000,- krijgen per vestiging. Daarna is dit bedrag terug gebracht naar € 1 000,- per vestiging: 300 euro voor de beveiligingsscan en 700 euro als 50%-subsidie voor de uitvoering van maatregelen. De belangrijkste reden om dit bedrag omlaag te brengen was om de regeling doelmatiger te maken door meer kleine bedrijven te bereiken.

De evaluatie

Van augustus tot en met december 2011 is de evaluatie van de regelingen VKB in 2009, 2010 en 2011 uitgevoerd. Hiervoor zijn – naast literatuuronderzoek – 60 ondernemers, adviseurs en andere stakeholders geïnterviewd.

Bereikt de subsidie de doelgroep?

In 2009 maakte vooral de «bovenkant» van de doelgroep gebruik van de regeling. Dit zijn bedrijven die net onder het maximum van 5 vestigingen en/of 10 FTE per vestiging zitten. In 2010 en 2011 hebben juist veel bedrijven met 1 vestiging en 1–3 FTE gebruik gemaakt van de regeling. Voor «de onderkant» van de doelgroep is subsidie vaak een uitkomst om überhaupt wat te kunnen doen. Voor «de bovenlaag» is het vooral «mooi meegenomen».

Sectoraal gezien zijn kleine bedrijven uit de detailhandel en horeca de belangrijkste doelgroep van VKB, omdat deze sectoren de grootste veiligheidsproblemen hebben. Eind 2011 heeft ongeveer 10% van de kleine bedrijven in detailhandel en horeca gebruik gemaakt van VKB. Voor een kleine regeling is dit een behoorlijk bereik. Daarmee kan gezegd worden dat de belangrijkste doelgroep, kleine bedrijven in de detailhandel en horeca, met de ingezette middelen voldoende wordt bereikt.

Werkt de beveiligingsscan goed?

Om de ondernemer te helpen met een goed beveiligingsplan, krijgt hij eerst van een beveiligingsadviseur een advies op maat, de beveiligingsscan. Deze scan wordt door ondernemers over het algemeen zeer gewaardeerd. Adviseurs voldoen aan voorwaarden op het gebied van

opleiding en ervaring en worden gericht ondersteund via AgentschapNL. Uit de evaluatie blijkt dat de beveiligingsadviseurs over het algemeen een gedegen en breed advies geven, dat de ondernemer helpt bij het maken van keuzes. De Algemene Rekenkamer constateerde in hun praktijktoets (2010) dat de adviseurs weinig maatwerk leverden. Uit onderhavige evaluatie blijkt echter dat er op dit vlak verbetering is opgetreden.

De verplichte scan – voordat er subsidie wordt verstrekt voor concrete maatregelen – is een goede keuze geweest omdat een scan de scope van ondernemers verbreedt. Kennis en inzicht in risico's en de mogelijke aanpak zijn bij de deelnemende ondernemers zeker toegenomen. Er wordt met de scan meer aandacht gegenereerd voor met name organisatorische en bouwkundige maatregelen. Vooral de startende bedrijven hebben veel baat bij de tips en de adviezen op het organisatorische vlak.

Nemen ondernemers meer beveiligingsmaatregelen dan zonder subsidie?

Ondernemers geven aan dat ze door de VKB-regeling eerder en meer maatregelen nemen. Wel kan de kanttekening worden geplaatst dat veel ondernemers die gebruik maken van de VKB-regeling, al meer of minder concrete plannen voor beveiligingsmaatregelen hadden. Ook deze ondernemers geven wel aan dat de VKB-regeling hen stimuleerde om meer en/of eerder te investeren. Daarnaast geeft 40% van de ondernemers aan dat zij in de komende jaren meer maatregelen gaan treffen. De bereidheid van ondernemers tot het treffen van veiligheidsmaatregelen blijkt evenwel niet afhankelijk van de hoogte van het subsidiebedrag.

We zien landelijk een duidelijke voorkeur voor elektronische maatregelen. Dit is ook zo bij VKB-deelnemers. Omdat een groot deel van de ondernemers op de regeling wordt geattendeerd via beveiligingsbedrijven en leveranciers is de eerste focus op elektronische maatregelen zoals camera's voor de hand liggend. Wat ook opvalt is dat 25% van de VKB-deelnemers één of meer organisatorische maatregelen neemt, tegen hooguit 5% van de kleine bedrijven landelijk. VKB stimuleert ondernemers dus duidelijk om meer relatief goedkope maar doelmatige organisatorische maatregelen te nemen.

Wegen de kosten op tegen de baten?

We zien dat de regeling VKB meer investeringen uitlokt dan aan subsidie is verstrekt. Ongeveer een op de drie ondernemers heeft meer geld uitgegeven dan noodzakelijk was om voor subsidie in aanmerking te komen. In totaal is er 31 miljoen aan subsidie, communicatie en uitvoering besteed en hebben de deelnemende ondernemers ongeveer € 46,5 miljoen geïnvesteerd in beveiliging. In 2009 en 2010 is de investeringsfactor ten opzichte van de kosten van de regeling 1,6 en in 2011 naar verwachting 1,7.

Is het veiliger geworden bij kleine bedrijven?

VKB heeft gezorgd voor meer kennis over risico's en beveiligingsmaatregelen en voor meer investeringen in beveiligingsmaatregelen bij ongeveer 10% van de primaire doelgroep (detailhandel en horeca). Het is onbekend of er bij deze ondernemers na het nemen van maatregelen ook minder incidenten waren. De regeling heeft een voldoende bereik, maar hiermee kan niet worden aangetoond dat de veiligheid ook daadwerkelijk is verbeterd (via bijvoorbeeld de Monitor Criminaliteit Bedrijfsleven 2009 en 2010). Naast dat 10% van de bedrijven is bereikt heeft dit vooral te maken met het feit dat de regeling zich met name richt op bewustwording van veiligheid bij kleine bedrijven. Op basis van dit onderzoek kan dus niet

worden gezegd of de veiligheid van gesubsidieerde ondernemers feitelijk is verbeterd. Wel geven ondernemers aan dat zij en hun werknemers zich veiliger voelen.

Aanbevelingen uit de evaluatie

In de evaluatie staat een negental aanbevelingen. De laatste drie aanbevelingen zijn verwerkt in de VKB-regeling 2012 op basis van deze evaluatie en praktijkervaringen. Het betreft de aanbevelingen; verwerken onderdelen verwachtingenmanagement en computercriminaliteit in de VKB-cursus voor adviseurs en het blijven investeren in PPS-constructies van onder meer het VKB-netwerk. Hieronder motiveer ik of ik de aanbevelingen al dan niet overneem.

Aanvraagprocedure en uitvoering

Uit de praktijktoets van de Algemene Rekenkamer in 2010 bleek dat ondernemers de aanvraagprocedure vinden meevallen. Volgens de evaluatie is het echter nodig dat ondernemers geholpen worden met de aanvraagprocedure. Dit kan te maken hebben met het feit dat de meeste ondernemers meteen een adviseur bellen, zonder de website te bekijken en de vier stappen voor de aanvraag te lezen, zoals ook uit de evaluatie blijkt. Om ondernemers die moeite hebben met het aanvragen tegemoet te komen is daarom al begin 2010 aan de adviseurs gevraagd om de ondernemers te helpen met de aanvraag. Dit doen verreweg de meeste adviseurs sinds die tijd. De administratieve lasten van de regeling zijn relatief laag omdat de aanvraagprocedure zo simpel mogelijk is gemaakt. Dit gegeven met de hulp die door VKB-adviseurs wordt geboden bij de aanvraag zorgt voor een goed aanvraagproces van VKB-regeling. Een aanbeveling in het verlengde hiervan is dat de adviseurs ook bij de uitvoering van veiligheidsmaatregelen ondernemers zou moeten ondersteunen. Deze aanbeveling neem ik niet over, omdat ik een onafhankelijk advies voorop stel. De VKB-adviseurs kunnen daarom geen advies geven over welke producten de ondernemer zou moeten afnemen.

Meer focus in communicatie

De evaluatie stelt dat de generieke benadering van de subsidieregeling alle kleine ondernemers een kans biedt hiervan te profiteren. Volgens de DSP-groep kan het succes van de regeling evenwel nog vergroot worden als de communicatie over de subsidie meer gefocust wordt op specifieke doelgroepen (zoals bijvoorbeeld starters). Onze aandacht voor communicatie is blijvend gericht op die bedrijfstakken waar de criminaliteit groot is en het treffen van de juiste maatregelen meer dan gemiddeld effect kan hebben. Zo heeft in 2011 Koninklijke Horeca Nederland samen met het ministerie van Veiligheid en Justitie een gerichte actie opgezet voor snackbars om het verhoogde overvalrisico in deze branche te verlagen.

Ik verwacht – mede op basis van deze evaluatie – dat het intensiveren van gerichte communicatie over het bestaan van de VKB-regeling aan doelgroepen een gering positief effect zal hebben. De doelgroep blijkt voornamelijk te worden bereikt door acquisitie-inspanningen van de markt over de VKB-regeling. Onze communicatie-inzet verloopt in overleg met het bedrijfsleven via intermediaire organisaties (bijv. brancheorganisaties, Regionale Platforms Criminaliteitsbeheersing, winkeliers- en ondernemersverenigingen en Kamers van Koophandel). We continueren onze communicatie-inzet maar het belangrijkste communicatiekanaal van VKB blijft de markt zelf.

Subsidiehoogte

Om tegemoet te komen aan de werkelijke kosten van ondernemers en meer ruimte te geven om de kwaliteit van maatregelen te verbeteren wordt in de evaluatie de aanbeveling gedaan om de subsidiehoogte voor het maatregelendeel iets op te rekken, namelijk tot € 1 000 netto. Dit komt meer tegemoet aan de werkelijke kosten die ondernemers maken en geeft meer ruimte de kwaliteit van maatregelen te verbeteren. Ik merk hierbij tegelijk op dat uit deze evaluatie ook blijkt dat het overgrote deel van de ondernemers een voldoende geeft voor de hoogte van het subsidiebedrag en 1/3 zelfs een ruim voldoende. Er zijn geen opmerkelijke verschillen te zien in dit oordeel tussen de verschillende jaren waar in 2009 dit bedrag nog op 10 000 euro lag en in 2010 en 2011 op maximaal 1 000 euro was vastgesteld. Gezien deze grote tevredenheid van de ondernemers met het subsidiebedrag en de bezuinigingen neem ik het advies om de subsidiehoogte op te rekken dan ook niet over. Wel wil ik de kwaliteit van maatregelen verbeteren. Hierbij gaat het voornamelijk om de kwaliteit en installatie van camera's. Daarom heb ik in de regeling voor 2012 een cameraplan verplicht gesteld bij subsidie voor camera's. Dit wordt door de gespecialiseerde leverancier opgesteld.

VKB stimuleert naast het nemen van Bouwkundige en Elektronische maatregelen ook het nemen van organisatorische veiligheidsmaatregelen (O-maatregelen). 25% van de VKB-deelnemers neemt O-maatregelen tegenover hooguit 5% van de kleine bedrijven landelijk. Intervisie en kwaliteitstoetsing van de adviseurs op het gebied van O-maatregelen wordt dan ook voortgezet. Dit geldt ook voor de andere aanbevelingen van de DSP-groep op het gebied van eisen en verwachtingen die aan scan en advies worden gesteld. Dit levert meer eenduidigheid op van de diensten van de VKB-adviseurs. Zo is -mede door de aanbeveling van deze evaluatie- digitale veiligheid inmiddels een verplicht onderdeel van de beveiligingsscan. Hiervoor krijgen de adviseurs een cursus van Syntens via Agentschap NL.

Afsluitend merk ik op dat ook in 2012 negenduizend ondernemers gebruik kunnen maken van deze regeling.

De minister van Veiligheid en Justitie,
I. W. Opstelten